

УДК 811.161.2'27

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-1-34>

АКТУАЛІЗАЦІЯ ВУЛЬГАРИЗМІВ У ТЕКСТАХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ТЕМАТИКИ

Левченко Тетяна Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри української лінгвістики та методики навчання

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

tanyalevchenko2010@ukr.net

orcid.org/0000-0002-4275-7701

У статті з'ясовано особливості функціонування вульгарної лексики у текстах суспільно-політичної тематики, проаналізовано негативні тенденції інтенсифікації вульгарних і грубих слів, їхнє активне входження в мову сучасної публіцистики.

Мета статті – виявити особливості функціонування вульгарної лексики та здійснити лексико-стилістичний аналіз вульгаризмів у мові сучасної преси.

Методологічну основу дослідження становить розуміння вульгаризмів та особливості їх функціонування у текстах суспільно-політичної тематики. **Методи дослідження** зумовлені його метою і завданням. У статті використано описовий метод, функціонально-стилістичний метод та метод трансформаційного аналізу.

Результати. У сучасній українській мові постійно відбуваються зміни, під дією як мовних, так і позамовних чинників. Найкраще ці трансформації простежуються в публіцистиці, зокрема в мові засобів масової комунікації. Вони відображають демократизацію в різних сферах життя, певну емоційність, оцінність, агресивність, комп'ютеризацію, що своєю чергою віддзеркалює мова. Як зауважує О. Тараненко, процеси демократизації та лібералізації позначені активними пошуками нових виражально-зображальних засобів мовлення в ЗМІ, нівелюванням рис, невласливих мові публіцистики, ослабленням і розмиванням певних стильових і стилістичних обмежень, розхитуванням мовностилістичних і правописних норм тощо (Тараненко, 2019: 33–34). Процеси демократизації та лібералізації зумовлюють тенденцію до орозмовлення, виявленою тим, що в медіатекстах актуалізуються мовні одиниці, які знаходяться на периферії літературної мови, зокрема розмовне мовлення, і навіть перебувають за її межами. Ідеться про арготизми, жаргонізми, сленгізми, вульгаризми, діалектизми, які автори публікацій активно вживають для досягнення певного стилістичного ефекту.

Висновки. Збагачення мови розмовними, переважно вульгарними елементами, засвідчують процеси демократизації та лібералізації в суспільстві. Аналізовані лексеми відображають стан розвитку суспільства, дають конкретну оцінку явищам, подіям, людям; поживляють виклад матеріалу, надаючи публіцистичним текстам доступності та невимушеності. Та водночас часте вживання цих слів призводить до засмічення мови нелітературною лексикою та до вульгаризації мовлення.

Ключові слова: засоби масової комунікації, субстандартна лексика, негативна конотація.

ACTUALIZATION OF VULGARISMS IN TEXTS OF SOCIO-POLITICAL TOPICS

Levchenko Tetiana Mykolaivna,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of Ukrainian Linguistic and Methodology of Studying Department

Hryhoriy Skovoroda University in Pereyaslav

tanyalevchenko2010@ukr.net

orcid.org/0000-0002-4275-7701

The article deals with the peculiarities of the functioning of vulgar lexis in texts on socio-political topics, negative tendency of the intensification of vulgar and rough words, their entering into the language of modern publicist were analyzed.

Purpose – is to determine the peculiarities of the functioning of vulgar lexis and to analyze lexically and stylistically vulgarisms in the language of modern press.

Methodological basis of the research is the understanding of vulgarisms and the peculiarities of their functioning in texts on socio-political topics. **Methods** are predetermined by the purpose and tasks. The article uses the descriptive method, functional-stylistic method and method of transformational analysis.

Results. There are constant changes in modern Ukrainian language, under the influence of linguistic and extralinguistic factors. These changes are very good seen in publicist, in particular in the language of mass communication. They show the democratization in different spheres of life, some emotionality, evaluation, aggressiveness, computerization, that in its turn reflects the language. As it was noticed by O. Taranenko, the processes of democratization and liberalization are marked by active search for new expressive and pictorial means of language in the media, leveling of features, improper to the language of journalism, weakening

and blurring of certain stylistic restrictions, loosening of linguistic and spelling norms, etc. (Taranenko, 2019: 33–34). The processes of democratization and liberalization predetermine the tendency for discourse to be found by the fact that in media texts linguistic units are actualized that are on the periphery of literary language, in particular spoken language, and even those, that are beyond. It is about argotisms, jargons, slangisms, vulgarisms, dialectisms, which the authors of publications actively use to achieve a certain stylistic effect.

Conclusions. Language enrichment by spoken, mostly vulgar elements is evidenced by the processes of democratization and liberalization in society. The analyzed tokens reflect the state of development of society, give a concrete evaluation of the phenomena, events, people; they invigorate the presentation of material by providing publicist texts with accessibility and ease. At the same time, frequent use of these words leads to littering of the language with non-literary vocabulary and to vulgarization of speech.

Key words: mass media, substandard lexis, negative connotation.

Вступ

До проблеми функціонування стилістично зниженої лексики, зокрема вульгаризмів, у мові засобів масової комунікації зверталось багато українських і зарубіжних лінгвістів. Більшість зауважує про їхні експресивні та оцінні можливості – Б. Коваленко, К. Кузьменко, Н. Линник, М. Навальна, І. Онищенко, С. Поворознюк, Л. Ставицька, А. Стадній, Л. Швець та ін. Про засміченість мови вульгарними словами зазначають такі науковці, як К. Тараненко, Л. Брусенська, Е. Куликова, А. Раду, О. Сковородников та ін. На сучасному етапі розвитку української мови відбувається процес інтенсифікації вульгарних і грубих слів, їхнє активне проникнення в мову публіцистики. І попри значну кількість розвідок, є недостатньо дослідженим.

Мета статті – виявити особливості функціонування вульгарної лексики та здійснити лексико-стилістичний аналіз вульгаризмів у мові сучасної преси. Методологічну основу дослідження становить розуміння вульгаризмів та особливості їх функціонування у текстах суспільно-політичної тематики. Методи дослідження зумовлені його метою і завданням. У статті використано описовий метод, функціонально-стилістичний метод і метод трансформаційного аналізу.

1. Проблеми функціонування вульгаризмів у лінгвістиці

На думку Л. Швець, публіцистиці необхідні нові експресивні засоби, проте ця експресія має винятково соціальний характер, адже вона є цілеспрямованою, вибірковою, оцінювальною. Тропи і фігури в публіцистиці цінні не лише як засоби, що прикрашають мовлення й оживляють його. Вони важливі передовсім тим, наскільки яскраво виражено оцінку, наскільки її засоби підсилені експресивними й емоційними одиницями (Швець, 1979: 8).

Подібне твердження висловлює В. Вяняркін, за словами якого текстам, для яких функція впливу є основною, властива

організація мовного матеріалу, спрямована на вираження оцінки, посилення емоційності й образності, тобто у центрі уваги у цьому разі – експресивні можливості одиниць мови (Вяняркін, 1994: 8).

Погоджуючись із Л. Швець і В. Вяняркіним, зауважимо, що, дійсно, за допомогою розмовних слів, зокрема вульгаризмів, журналісти прагнуть урізноманітнити виклад матеріалу, вплинути на емоції того, що споживає інформацію, зацікавити його, переконати в чомусь, викликати співчуття чи навпаки – гнів і зневагу. Однак надмірне вживання грубих слів лише засмічує текст. Нині активного поширення набуває нова галузь мовознавства, яка займається питанням чистоти мови, – еколінгвістика. Д. Нурушева стверджує, що від мовної екології, яка займається дослідженням взаємозв'язків між мовою та екологічними питаннями, еколінгвістика, або екологія мов, відрізняється тим, що досліджує взаємодію між мовами, збереження мовного різноманіття (Нурушева, 2020: 890).

Сучасній екологічній ситуації в мові характерні такі негативні тенденції: жаргонізація, примітивізація, десемантизація, мовна агресія, лінгвоцинізм, стилістичне зниження та загальна деформація комунікативної сфери (Голуб, 2008: 58). К. Тараненко до цього додає, що «сучасна мова є мовою ворожнечі, ненависті, насилля й дегуманізації. На думку дослідниці, поняття цинізму в мовленні виникло від загальної тенденції вульгаризації мовлення, під якою розуміється захоплення мовців уживанням нелітературної лексики, зокрема і вульгаризмів (Тараненко, 2019: 113). Отже, слова, які роблять мовлення грубим, неприємним для сприйняття, є брудними з погляду лінгвістичної екології.

Вульгаризми активно проникають у мову ЗМК, адже їхнє вживання викликає реакцію аудиторії та надає текстові емоційно-експресивного забарвлення. Як зауважує Т. Космеда: «Ефект впливу на читача буде то сильніший, що яскравіший емоційно-оцінювальний заряд

публіцистичного дискурсу. За даними психологів, емоційне повідомлення має підвищену ефективність впливу на людину: саме воно, як виявляється, є найбільш інформативним, оскільки репрезентує найбільш повний образ довкілля. Воно сприяє притяганню й утриманню уваги аудиторії» (Космеда, 2011: 159). Завдяки вульгарним словам як маркерам негативного емоційно-оцінного впливу відбувається психологічний тиск на читача. Журналісти не лише доносять інформацію, вони впливають на думку читацької аудиторії, формують її.

2. Інтенсифікація вульгарної лексики у мові сучасної преси

Аналізуючи мову ЗМК, простежуємо широке поширення вульгарних слів у текстах різної тематики. Так, у сучасному медіатексті активно вживають стилістично-знижені лексеми, що позначають частини тіла, наприклад, обличчя. Натрапляємо на активне вживання слів з ремаркою *вульгарне – мармиза* вульг. Обличчя. (СУМ, т. 4, 1973, с. 630); *морда* 2. вульг. Про обличчя / Уживається як лайливе слово (СУМ, т. 4, 1973, с. 801); *мордяка* вульг. Збільш. до морда 2. (СУМ, т. 4, 1973, с. 802); *писок* вульг. Потворне, бридке обличчя (СУМ, т. 6, 1975, с. 364); *рило* 2. вульг. Обличчя людини // Уживається як лайлива назва людини (СУМ, т. 8, 1977, с. 534). Лексеми вжиті в текстах різної тематики, однак найбільше вони активізовані саме в публікаціях політичного змісту. Вульгаризми використовують, розповідаючи:

1) про політиків на окупованих територіях, зокрема не визнаних ДНР і ЛНР, наприклад: *Та відчуйте різницю: на тій давній зірочці був невеликий кружок у центрі з портретом малого Ульянова, а тут є великий круг із насупленою мармизою колишнього продавця курей, із-за якого ледь-ледь помітні промені зірки* («Урядовий кур'єр», 05.01.16);

2) про українських високопосадовців, наприклад: *Якщо авторитарна особистість бачить слабкого, у неї руки сверблять «дати йому в морду»* («День», 14.11.14); *«Родич Сергія Ківалова – це було обличчя недоторканне для правоохоронної та судової системи. Це був небожитель, вершитель долі! А зараз він лежить мордою на асфальті», – написав Геращенко* («Український тиждень», 01.12.15); *<...> кому треба ці вибори, якщо все одно нічого не поміняють. Хіба рил жирних у Верховній Раді стане більше* («Газета по-українськи», 23.07.19);

3) про вибори та кандидатів у депутати чи на пост Президента України, наприклад: *Та де там, одні старі мордяки. От тобі і замінили все на «нові обличчя», – відповідає йому жінка у синій сукні з великими зеленими трояндами. Розмовляють на доріжці до входу на дільницю* («Газета по-українськи», 22.05.19);

4) про українсько-російські відносини взагалі та про російського президента В. Путіна зокрема, наприклад: *Для мене «червона лінія» – сама зустріч із Путіним. Йому треба чи вмазати, чи хоч у писок плюнути* («Газета по-українськи», 10.12.19).

Рідше вульгаризми на позначення обличчя вжиті в текстах іншої тематики, зокрема в текстах про культуру натрапляємо на лексему *мармиза*, наприклад: *Український театр чекає змін. А оскільки «нечиста мармиза» вилазить усюди, то й нічого доброго з нею з'явитись не може* («День», 26.06.15).

У публікаціях на військову тематику та в текстах про українсько-російські відносини функціонує вульгаризм *пелька* – вульг. 1. Рот. 2. Те саме, що глотка (СУМ, т. 6, 1975, с. 115), наприклад: *якщо хтось з родичів загиблих в Україні російських «відпускників» або «тих, хто випадково на БТРі заблукав» і не повернувся почнуть «гавкати», їм завжди можна затулити пельку* («Український тиждень», 15.06.17); *Бійцям інформаційних військ та агентам впливу, які на проросійських каналах віщають за кремлівськими темниками, треба негайно заткнути пельки* («Високий Замок», 14.09.18).

Грубі слова *мармиза*, *морда*, *мордяка*, *писок*, *рило* та *пелька* містять негативну конотацію. Автори публікацій демонструють агресію щодо осіб, про яких пишуть. Не дивно, що їхня ненависть адресована переважно політикам, до роботи яких у населення багато претензій через скрутне матеріальне становище. Уважаємо, що ці емоційні лексеми увиразнюють негативний потенціал слова «політик».

У мові засобів масової комунікації широко вживається вульгаризм *мордобій* – вульг. Биття по обличчю (СУМ, т. 4, 1973, с. 801). Прикметно, що лексема поширена переважно в текстах політичної тематики, наприклад: *Якщо уважно стежити за роботою нашої Верховної Ради, то в голові автоматично складається довжелезний перелік претензій до неї: «договорняки», надмірна театральність, мордобій, кнопкодавство, прогули, драконівські законопроекти, порушення процедур голосування...* («Український тиждень»,

03.11.18); Під час масової бійки між прибічниками мера і його супротивниками, затримані півсотні учасників **мордобою** (Дзеркало тижня, 26.07.2018); <...> якщо комбати йшли в парламент, аби затівати там перманентний **мордобій** та плювати на закон, про їхнє обрання країна буде шкодувати так само, як і про обрання екс-«регіоналів» («Україна молода», 05.11.14).

Крім вульгаризмів-іменників, у медіатексті часто вживають грубі дієслова. На думку Д. Шмельова, дієслівна лексика реалізує аксіологічне значення, визначене авторським образним використанням слів у будь-яких контекстах, відповідно до здатності мови відтворити у слові різний зміст думки мовця, відбити всі індивідуально неповторні особливості явищ дійсності, будь-яке індивідуальне сприймання найрізноманітніших ситуацій (Шмельов, 1977: 60–61).

Спостерігаємо активізацію слів, які є синонімічними до дієслова *напитися*, проте, на відміну від нього, вони містять негативну конотацію, маючи спільне значення «випити забагато алкоголю». Серед них виділяємо вульгаризми *налигуватися*, *налигатися*: вульг. 1. *неперех.* Напиватися доп'яну (СУМ, т. 5, 1974, с. 119); *нажлуктитися*: вульг. 2. *неперех.* Випивши надміру спиртних напоїв, сп'яніти; *напитися доп'яна* (СУМ, т. 5, 1974, с. 87); *нализуватися*, *нализатися*: 2. вульг. Напиватися доп'яну (СУМ, т. 5, 1974, с. 119). Наприклад: *А під час обіду, добряче налигавишись, голосно запитав у тодішнього голови польської Спілки Антоні Слонімського: – Где тут можно... (далі йшло дієслово, що означало фізіологічні потреби гостя)* («День», 16.04.14); *І навіть спробувавши алкоголь, вони його радше пригублюють, ніж жлуктять. У Британії, де п'ята частина молоді віком 16–24 роки взагалі не п'є* («Український тиждень», 19.01.18); *Найприкріше, коли гинуть не ті хто «нализався», а ні в чому не винні люди* («Урядовий кур'єр», 19.11.16). Аналізована вульгарна лексика представлена в різних тематичних групах.

Активно вживають у публіцистиці вульгаризм для вираження несхвального ставлення до жадібного поглинання їжі у великій кількості – *жерти* зі значенням: 1. вульг. Їсти жадібно, багато чого-небудь // зневажл. Взагалі їсти (СУМ, т. 2, 1971, с. 522), наприклад: *Тільки тоді, як закінчатся нафто- й газодолари, коли в них не буде чого жерти*, вони почнуть розуміти, що Путін – це покидьок і бандит, який веде Росію до катастрофи («Український тиждень», 05.07.14); *Засмутився, розсердився,*

не вистачає почуття безпеки чи тепла від близьких – гайда жерти! («Урядовий кур'єр», 23.12.17); *Головний військовий прокурор Анатолій Матіос написав на своїй сторінці у «Фейсбуці»: «З «мишей» рухаємося до «пацюків», що все одно не перестають «жерти колючий кактус»* («Високий Замок», 23.01.17). Завдяки цій лексемі автори підкреслюють зневажливе й осудливе ставлення до конкретних людей, даючи негативну оцінку їхнім діям.

У текстах політичної тематики активно використовують негативно марковане дієслово *заткнутися*: вульг. Перестати говорити; замовкнути (СУМ, т. 3, 1972, с. 346), наприклад: *Те, що Росія зробила у Солсбері є абсолютно жахливим і обурливим. Ми відповіли на це. Якщо чесно, Росія має відійти і **заткнутися*** («Український тиждень», 20.03.18); *Думаю, це свідчить про те, що правоохоронні органи намагаються **заткнути рота** всім незгодним, прикриваючись судовими рішеннями* («День», 26.12.13). За допомогою вульгаризму *заткнутися* автори публікацій демонструють емоції гніву та несхвалення, інколи й презирства.

У сучасних медіатекстах, порівняно з іменниками та дієсловами, менш актуалізованими є прикметники-вульгаризми. Серед них найчастіше натрапляємо на лексеми, що описують зовнішність людини, акцентуючи увагу на фізичній недосконалості. Так, прикметник *банькатий* (вульг. 1. Надто опуклий, витріщений (про очі). 2. Який має такі очі; витрішкуватий (СУМ, т. 1, 1970, с. 102) засвідчує негативне ставлення до конкретної особи, підсилене емоціями зневаги, наприклад: – *Дорогуша, знаєте, приходьте завтра! – вдова одного з митців кривиться й свердлить мене банькатими очима, наче новобранця на плацу* («Газета по-українськи», 22.01.2013).

Емоційно-оцінною лексемою з негативною конотацією є прикметник *мордатий* 2. вульг. Із товстим, широким обличчям (СУМ, т. 4, 1973, с. 801). Зауважимо, що вульгаризм переважає в текстах політичного змісту, наприклад: *Тільки зброю не давати їм, бо вони здадуть її ворогу у першому бою. І нехай отам грохнуть отого **мордатого** Симоненка – і щоб над ним ніхто не плакав* («Газета по-українськи», 14.05.14); *Відразу пригадується і «радикал» із вилами, і **мордатий**, аж зараз лусне, захисник робітників і селян, і затятий борець проти «фашизму» тощо...* («Високий Замок», 11.07.13); *Там на мене чекав широкоплечий, **мордатий** КДБіст у кожанці* («День», 20.08.15).

Прикметники *банькатий, банькуватий, мордатий* є словами негативного, несхвального, інколи грубого або різкого, осудливого характеру. Будучи емоційно маркованими словами, вони виконують оцінну функцію.

Висновки

Отже, експресивності мови засобів масової комунікації сприяє активне проникнення стилістично знижених слів, зокрема вульгаризми, серед яких переважають іменники та дієслова, менше вжито прикметників.

Збагачення мови розмовними, переважно вульгарними елементами, засвідчують процеси демократизації і лібералізації. Аналізовані лексеми відображають стан розвитку суспільства, дають конкретну оцінку явищам, подіям, людям. Вони поживляють виклад матеріалу, надаючи публіцистичним текстам доступності і невимушеності. Та водночас часте вживання цих слів призводить до засмічення мови нелітературною лексикою та до вульгаризації мовлення. Уважаємо, що вульгарну лексику вживають не стільки для демонстрації почуттів у реальності, а стільки для відображення оцінки й емоційного ставлення автора до дійсності.

Питання про активізацію функціонування вульгарної лексики в суспільно-політичній тематиці залишається відкритим і потребує подальшого опрацювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Брусенская Л.А., Куликова Э.Г. Экологическая лингвистика. Москва : Наука, 2016. 184 с.
2. Вяняркін В.М. Експресія як фактор текстотворення : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 1994. 24 с.
3. Голуб Н. Риторика у вищій школі. Черкаси : Брама-Україна, 2008. 400 с.
4. Космеда Т. Мова «четвертої влади» та шляхи її вдосконалення: компетенції мовної особистості журналіста і читача. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия «Филология. Социальные коммуникации»*. 2011. Т 24 (63). № 4. Ч. 1. С. 157–162.
5. Нурушева Д.А. Эколингвистика как раздел языкознания. *Фундаментальные исследования*. 2014. № 5. Ч. 4. С. 890–893. URL: http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=10003286 (дата обращения: 26.02.2020).
6. Радуга А. Мовна екологія: напрями та проблеми дослідження. *Гуманітарна освіта в технічних ВНЗ*. 2013. № 27. С. 191–197.
7. Сквородников А.П. К определению термина «лингвоцинизм». *Мир русского слова*. 2014. № 3. С. 49–54.
8. Словник української мови : в 11 т. / за ред. І.К. Білодіда ; Інститут мовознавства АН УРСР. Київ : Наук. думка, 1970–1980.
9. Тараненко К.В. Явище лінгвоцинізму з позиції еколінгвістики. *Український смисл* / за ред. І.С. Попової. Дніпро : Ліра, 2019. С. 113–121.
10. Тараненко О.О. Колоквізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х рр.). *Мовознавство*. 2002. № 4–5. С. 33–39.
11. Швець Л.В. Публицистический стиль современного русского литературного языка. Київ : Освіта, 1979. 290 с.
12. Шмелёв Д.Н. Русский язык в его функциональных разновидностях. Москва : Наука, 1977. 168 с.

REFERENCES:

1. Brusenskaia L.A., Kulikova Ye.G. (2016). *Ekologicheskaya lingvistika* [Ecological linguistics]. Moskva: Nauka, 184 p.
2. Vaniarkin V.M. (1994). *Ekspresiiia yak faktor tekstotvorennia* [Expression as a factor of text building]. Dnipropetrovsk, 24 p.
3. Golub N. (2008). *Rytoryka u vyshchii shkoli* [Rhetoric in high school]. Cherkasy: Brama-Ukraina, 400 p.
4. Kosmeda T. (2011). *Mova "chetvertoii vlady" ta shliahy ii vdoskonalennia: kompetencii movnoii osobystosti zhurnalista i chytacha* [The language of the "fourth power" and ways to improve it: the competencies of the linguistic personality of the journalist and the reader]. Issue 24 (63). № 4. Part 1, P. 157–162.
5. Nurusheva D.A. (2014). *Ekolingvistika kak razdel yazykozahaiya* [Ecolinguistic as a part of linguistics]. № 5 (part 4). P. 890–893. URL: http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=10003286 (access date: 26.02.2020)
6. Radu A. (2013). *Movna ekologiia: napriamy ta problemy doslidzhennia* [Language ecology: ways and problems of research]. № 27. P. 191–197.
7. Skovorodnikov A.P. (2014). *K opredeleniiu termina "lingvozyynismy"* [To the definition of the term "linguocinisms"]. № 3. P. 49–54.
8. *Slovyuk ukrainskoi movy: v 11 t. (1970–1980)*. [Dictionary of Ukrainian language]. Kyiv : Nauk. Dumka.
9. Taranenko K.V. (2019). *Yavyshche lingvozyynizmu z pozycii ekolingvistyky* [Linguocinism phenomenon from a position of ecolinguistics]. Dnipro : Lira. P. 113–121.
10. Taranenko O.O. (2002). *Kolkvizaciya ta vulgaryzaciya yak harakterni yavyshcha stylystyky suchasnoii ukrainskoi movy (z kincia 1980 r)* [Colloquialization, substandardization and vulgarization as characteristic phenomena of modern Ukrainian language stylistics (from the end of 1980-s)]. № 4–5. P. 33–39.
11. Shvec L.V. (1979). *Publizisticheskiy stil sovremennogo russkogo yazyka* [The journalistic style of modern Russian literary language]. Kyiv: Osvita, 290 p.
12. Shmeliev D.N. (1977). *Russkiy yazyk v ego funktsionalnykh raznovidnostyakh* [Russian language in its functional varieties]. Moskva: Nauka, 168 p.

*Стаття надійшла до редакції 02.03.2020.
The article was received March 2, 2020.*